

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 170/2014-24

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 7. mája 2014 predbežne prerokoval sťažnosť obchodnej spoločnosti Heineken Slovensko, a. s., Novozámocká 2, Hurbanovo, zastúpenej advokátom JUDr. Pavlom Jurekom, Námestie SNP 22, Bratislava, vo veci namietaného porušenia jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkami Okresného súdu Komárno č. k. 8 C 76/2011-81 z 12. decembra 2011 a č. k. 8 C 76/2011-197 z 24. apríla 2013, uzneseniami Krajského súdu Nitra č. k. 25 Co 96/2012-117 z 25. júla 2012 a č. k. 25 Co 225/2013-257, 25 Co 354/2013 z 23. októbra 2013 a „rozhodnutím o nepostúpení námietky zaujatosti sudcov odvolacieho senátu zo dňa 04.11.2013, podaní sťažovateľom Najvyššiemu súdu SR na rozhodnutie, vydaným Krajským súdom Nitra“ a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť obchodnej spoločnosti Heineken Slovensko, a. s., o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 10. februára 2014 doručená sťažnosť obchodnej spoločnosti Heineken Slovensko, a. s., Novozámocká 2,

Hurbanovo (ďalej len „sťažovateľka“), zastúpenej advokátom JUDr. Pavlom Jurekom, Námestie SNP 22, Bratislava, vo veci namietaného porušenia jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkami Okresného súdu Komárno (ďalej len „okresný súd“) č. k. 8 C 76/2011-81 z 12. decembra 2011 (ďalej len „rozsudok okresného súdu z 12. decembra 2011“) a č. k. 8 C 76/2011-197 z 24. apríla 2013 (ďalej len „rozsudok okresného súdu z 24. apríla 2013“), uzneseniami Krajského súdu Nitra (ďalej len „krajský súd“) č. k. 25 Co 96/2012-117 z 25. júla 2012 (ďalej len „uznesenie krajského súdu z 25. júla 2012“) a č. k. 25 Co 225/2013-257, 25 Co 354/2013 z 23. októbra 2013 (ďalej len „uznesenie krajského súdu z 23. októbra 2013“) a „rozhodnutím o nepostúpení námietky zaujatosti sudcov odvolacieho senátu zo dňa 04.11.2013, podanú sťažovateľom Najvyššiemu súdu SR na rozhodnutie, vydaným Krajským súdom Nitra“.

Sťažovateľka v sťažnosti uviedla:

«W. K... (ďalej len W. K.) sa návrhom podaným na Okresnom súde Komárno dňa 17.3.2011 domáhal zaplataenia náhrady mzdy titulom neplatného skončenia pracovného pomeru za 16-ty mesiac od času keď sťažovateľovi oznámil, že na ďalšom zamestnávaní trvá (február 2011). ...

Po prejednaní veci prvostupňový súd vyhlásil dňa 12.12.2011 rozsudok, ktorým návrh W. K. v celom rozsahu zamietol. ... Krajský súd Nitra v senáte zloženom zo sudcov: Dr. Doležajová, Dr. Harbuta a Dr. Kálmánová uznesením zo dňa 25.7.2012 rozsudok súdu prvého stupňa zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. ...

Okresný súd Komárno... rozsudkom zo dňa 24.4.2013 priznal W. K. v danom mesiaci náhradu mzdy v rozsahu predstavujúcu rozdiel medzi W. K. uplatnenou sumou a sumou, ktorú W. K. v danom období (v mesiaci február 2011) reálne zarobil u jeho vtedajšieho zamestnávateľa spoločnosti METRO CASH & CARRY. ...

Odvolací súd v senáte opätovne zloženom zo sudcov: Dr. Doležajová, Dr. Harbuta a Dr. Kálmánová uznesením zo dňa 23.10.2013 rozsudok súdu prvého stupňa zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. ...

Na odvolacom pojednávaní dňa 23.10.2013 odvolací súd - KS NR rozhodoval aj o odvolaní W. K. voči uzneseniu zo dňa 14.2.2013, ktorým súd priznal sťažovateľovi sumu 100,- EUR a ktorým bola W. K. uložená povinnosť nahradiť odporcovi sumu 100,- EUR z dôvodu neúčasti W. K. na pojednávaní dňa 30.1.2013. ... odvolací súd uvedené uznesenie zrušuje. ...

V uvedenom prípade... neboli splnené podmienky na zrušenie rozhodnutia prvostupňového súdu a tak mal súd rozhodnutie zmeniť (ak bol naozaj odlišného právneho názoru) a to s poukazom na ustanovenie § 220 OSP. ...

... odvolací súd nemá záujem založiť prípustnosť dovolania, nakoľko si je vedomý, že je veľmi pravdepodobné, že by tento procesný nástroj bol zo strany sťažovateľa využitý a Najvyšší súd SR by vzhľadom na uvedený skutkový stav mohol mať na vec úplne iný právny názor.

... nestotožňujeme s postupom odvolacieho súdu, ktorý zrušujúcimi uzneseniami v podstate „núti“ sudkyňu prvostupňového súdu rozhodnúť v rozpore s jej právnym názorom a presvedčením. Takýto postup možno hodnotiť ako šikanózný a obmedzujúci sudcovskú nezávislosť a nestrannosť. Sme toho názoru, že odvolací súd bude vec vracať prvostupňovému súdu dovtedy, kým nerozhodne podľa vôle odvolacieho súdu (nárok W. K. v celom rozsahu prizná).

... na pojednávaní dňa 23.10.2013 odvolací súd v predmetnej právnej veci vyslovil odlišný názor aj k otázke právnej kvalifikácie uplatneného nároku. Tento právny názor vyslovil prvý krát, hoci už senát predsedníčky Dr. Doležajovej v tejto veci rozhodoval a to uznesením zo dňa 25.7.2012. Táto podľa nás mimoriadne podstatná skutočnosť v ňom však absentuje. Odvolací súd má za to, že nárok na náhradu mzdy v zmysle § 79 ods. 1, 2 ZP vzniká zamestnancovi len do okamihu právoplatnosti rozhodnutia súdu o určení neplatnosti skončenia PP. Po právoplatnosti tohto rozhodnutia má zamestnanec nárok na náhradu mzdy pre iné prekážky v zmysle § 142 ods. 3 ZP. ...

S týmto názorom sa nestotožňujeme a nerozumieme prečo ho odvolací súd zložený z tých istých sudcov nevyslovil už v zrušujúcom uznesení zo dňa 25.7.2012. ...

Prichádza do úvahy aj tá skutočnosť, že odvolací súd tak v danom prípade vystavil sťažovateľa trestnému stíhaniu za trestný čin nevyplatenia mzdy a odstúpného v zmysle § 214 Trestného zákona, nakoľko náhradu mzdy v zmysle § 142 ods. 3 ZP nemožno znížiť

ani nepriznať. Týmto rizikom možno sťažovateľa „nepriamo prinútiť“, aby pristúpil na „pravidlá W. K.“ a plnil nad rámec svojej zákonnej a zmluvnej povinnosti.

V minulosti právny zástupca W. K. viackrát ústne aj písomne upozorňoval na možnosť podania trestného oznámenia pre nevyplatenie mzdy a odstupného v zmysle § 214 Trestného zákona na Ing. Romana Kollára, riaditeľa pre ľudské zdroje a člena predstavenstva spoločnosti sťažovateľa.

Z uvedeného skutkového stavu sa nám javí, že za určitých okolností možno mať určité pochybnosti o tom, či v danom prípade je v plnom rozsahu zachovaná záruka nezávislosti a nestrannosti.

V tomto smere poukazujeme na to, že sa nestotožňujeme s právnym posúdením súdu ani s postupom Krajského súdu v Nitre v súvislosti s vydanými uzneseniami.

Sme presvedčení, že sú naplnené zákonné predpoklady na to, aby boli sudcovia senátu Dr. Doležajovej (25 Co) vylúčení z rozhodovania vo veci.

Paradoxne opakovane v sporoch W. K. c/a Heineken Slovensko, a.s. je na Krajskom súde Nitra (náhrada mzdy, neplatnosť skončenia PP) „náhodne“ pridelený senát predsedníčky Dr. Doležajovej a vo všetkých prípadoch boli prvostupňové rozhodnutia v neprospech W. K. zrušené.

Z uvedeného dôvodu sme podali námietku zaujatosti sudcov odvolacieho senátu a to s poukazom na § 15a OSP. Mali sme za to, že v danom prípade je zrejme daná zaujatosť členov senátu vo vzťahu k W. K., predovšetkým práve z nami vnímanej snahy odvolacieho súdu nezaložiť prípustnosť dovolania s poukazom na ustanovenie § 238 OSP, ako aj z rizika trestného stíhania odporcu pre trestný čin v zmysle § 214 Trestného zákona, ktoré reálne hrozí práve v dôsledku právneho názoru odvolacieho súdu vyjadreného na pojednávaní. ...

Na naše veľké prekvapenie nám však KS NR listom zo dňa 07.01.2014, doručeným 17.01.2014 oznámil, že vzhľadom na to, že naša námietka sa týka okolností, spočívajúcich v postupe odvolacieho senátu v odvolacom konaní a jeho rozhodovania v inej veci odvolací súd postupujúc podľa § 15a ods. 5 OSP na námietku zaujatosti neprihliadal, vec Najvyššiemu súdu SR ako nadriadenému súdu nepredkladal a spis bol zaslaný súdu prvého stupňa na ďalšie konania. ...

V danom prípade nejde len o okolnosti spočívajúce v postupe a rozhodovaní odvolacieho senátu. Ide o konkrétny popis a uvedenie skutočností, z ktorých možno

jednoznačne vyvodit' záver a dôvodnú pochybnosť o nestrannosti uvedeného senátu. Sme toho názoru, že aj postup, ktorým odmietne postúpiť spis na rozhodnutie o námietke nadriadenému súdu odôvodňuje pochybnosť o nestrannosti vec prejednávajúceho senátu odvolacieho súdu.

V neposlednom rade poukazujeme aj na to, že vzhľadom na postup odvolacieho senátu, sme podali sťažnosť predsedovi súdu SR s veľmi podobným obsahom ako námietku zaujatosti. Na podklade našej sťažnosti nám podpredseda KS NR JUDr. Roman Greguš listom zo dňa 10.12.2013, doručeným dňa 13.12.2013 oznámil, že hoci nemá možnosť zasiahnuť do rozhodovacej činnosti a posúdiť správnosť postupu, v danom prípade máme možnosť ako účastník konania (vzhľadom na nami uvedené závery) podať námietku zaujatosti sudcu. ...

Z uvedeného je zrejmé, že KS NR mal spis predložiť NS SR na rozhodnutie o námietke zaujatosti. ...

Máme za to, že vydanými vyššie uvedenými rozhodnutiami v predmetnej veci (a to ako meritórnymi tak procesnými) došlo k porušeniu základného ústavného práva v zmysle čl. 46 ods. 1 a čl. 20 ods. 1 Ústavy SR.

Prvostupňový súd sa nevysporiadal s dokazovaním, vec nesprávne právne posúdil a nedostatočne zistil skutkový stav. KS NR opakovane nepreskúmal prvostupňové rozhodnutie v rozsahu odvolania (Uznesenie KS NR 25Co/225/2013-257, Uznesenie KS NR 25Co/354/2013, 25Co/96/2012-117).

Zrušovacie uznesenia KS NR (25Co/225/2013-257, 25Co/354/2013, 25Co/96/2012-117), podľa nášho názoru nemali oporu v zákone predovšetkým v ustanovení § 221 písm. h) OSP).

Rovnako právo na spravodlivý proces porušil aj Okresný súd Komárno za predpokladu, že prvostupňové rozsudky (Rozsudok 8C/76/2011-81 zo dňa 12.12.2011, Rozsudok Okresného súdu Komárno, 8C/76/2011-197 zo dňa 24.4.2013) by boli nedostatočne odôvodnené, tak ako to tvrdí KS NR vo svojich uzneseniach (Uznesenie KS NR 25Co/225/2013-257, Uznesenie KS NR 25Co/354/2013, 25Co/96/2012-117).

Rovnako upozorňujeme na to, že v danom prípade neexistuje predvídateľnosť práva a bol porušený princíp právnej istoty, nakoľko súdy v danom prípade už 3 roky neboli schopné vec právoplatne skončiť.

Je neprípustné, aby v tak jednoduchom prípade (skutkovo aj právne) súdy neboli schopné rozhodnúť tak, aby bola vec právoplatne skončená. Zrušujúcimi uzneseniami predlžujú medzi účastníkmi stav právnej neistoty, spôsobujú prietahy v konaní a neúmerne zvyšujú náklady súdneho konania. Nehovoriac o postupe Krajského súdu Nitra, ktorý zrušujúcimi uzneseniami „núti“ sudkyňu Okresného súdu Komárno JUDr. Ivanu Jad'ud'ovú, aby rozhodla v rozpore so svojím právnym názorom.

Podľa nášho názoru predmetný spor je v zásade jednoduchý a to ako z právneho tak skutkového stavu a ide v ňom v zásade len o posúdenie otázky, či je primerané a spravodlivé, aby W. K. dostal aj 16-tu náhradu mzdy vo výške 3 529,13 EUR. Svoj názor na túto otázku sme niekoľkokrát prezentovali. Stručne možno len uviesť, že vzhľadom na všetky okolnosti prípadu by bolo úplne absurdné, aby bol p. K. takýmto spôsobom odmenený za to, že markantne prekročil svoje právomoci a zneužil svoje postavenie, nehovoriac o výške náhrady mzdy v kontexte priemerného zárobku na Slovensku a spôsobenej škode sťažovateľovi a o tom, že sa nezaujímal o prácu u sťažovateľa po právoplatnom rozhodnutí súdu o určenie neplatnosti skončenia PP a do práce nenastúpil ani na podklade výzvy, hoci bol pozvaný na nástup do práce nachádzajúcej sa (primárne však na rokovanie k riaditeľovi pre ľudské zdroje) len neďaleko od trvalého bydliska W. K. ...

Samotná skutočnosť, že odvolací súd po tom, čo postupoval spôsobom, ktorý podľa nášho názoru odporuje zákonu (tak ako sme uvádzali vyššie), odmietne postúpiť námietku zaujatosti nadriadenému súdu, či svojvoľne zrušuje a vracia prvostupňové rozsudky a uznesenie, za predpokladu, že sú v neprospech W. K. je prejavom flagrantnej svojvôle.»

Sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd rozhodol o jej sťažnosti týmto nálezom:

„Základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd:

- Rozsudkom Okresného súdu Komárno, sp. zn.: 8C/76/2011-81 zo dňa 12.12.2011,*
- Rozsudkom Okresného súdu Komárno, sp. zn.: 8C/76/2011-197 zo dňa 24.4.2013,*
- Uznesením Krajského súdu Nitra sp. zn.: 25Co/96/2012-117 zo dňa 25.07.2012,*

- *Uznesením Krajského súdu Nitra sp. zn.: 25Co/225/2013-257, 25Co/354/2013 zo dňa 23.10.2013,*
- *rozhodnutím o nepostúpení námietky zaujatosti sudcov odvolacieho senátu zo dňa 04.11.2013, podanú sťažovateľom Najvyššiemu súdu SR na rozhodnutie, vydaným Krajským súdom Nitra, bolo porušené.*

Ústavný súd SR nasledovné rozhodnutia:

- *Rozsudok Okresného súdu Komárno sp. zn.: 8C/76/2011-81 zo dňa 12.12.2011,*
- *Rozsudok Okresného súdu Komárno, sp. zn.: 8C/76/2011-197 zo dňa 24.4.2013,*
- *Uznesenie Krajského súdu Nitra 25Co/96/2012-117 zo dňa 25.07.2012,*
- *Uznesenie Krajského súdu Nitra 25Co/225/2013-257, 25Co/354/2013 zo dňa 23.10.2013,*
- *Rozhodnutie o nepostúpení námietky zaujatosti sudcov odvolacieho senátu zo dňa 04.11.2013, podanú sťažovateľom Najvyššiemu súdu SR na rozhodnutie, vydaným Krajským súdom Nitra zo dňa 07.01.2014 zrušuje.*

Okresný súd Komárno nie je viazaný právnym názorom odvolacieho súdu - Krajského súdu Nitra, ktorý je obsiahnutý v Uznesení Krajského súdu Nitra sp. zn.: 25Co/96/2012-117 zo dňa 25.07.2012 a Uznesení Krajského súdu Nitra sp. zn.: 25Co/225/2013-257, sp. zn.: 25Co/354/2013 zo dňa 23.10.2013.

Ústavný súd SR prikazuje Krajskému súdu Nitra, aby predložil námietku zaujatosti sudcov odvolacieho senátu zo dňa 04.11.2013, podanú sťažovateľom Najvyššiemu súdu SR na rozhodnutie.

Ústavný súd SR sťažovateľovi priznáva náhradu trov konania - právneho zastúpenia...“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa ustanovenia § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) sťažnosť sťažovateľky prerokoval na neverejnom zasadnutí a preskúmal ju zo všetkých hľadísk uvedených v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v ustanovení § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti (návrhu) možno hovoriť predovšetkým vtedy, ak namietaným postupom orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva, ktoré označil sťažovateľ, pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi napadnutým postupom tohto orgánu a základným právom, porušenie ktorého sa namietalo, ale aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takú možnosť reálne nepripúšťajú (IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05, II. ÚS 20/05, IV. ÚS 55/05, IV. ÚS 288/05).

V súlade s uvedenými zásadami ústavný súd predbežne prerokoval sťažnosť sťažovateľky podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde a skúmal, či neexistujú dôvody na jej odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Sťažovateľka v sťažnosti namietala porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru prvým rozsudkom okresného súdu vo veci z 12. decembra 2011 a uznesením krajského súdu z 25. júla 2012 (ktorým bol prvý rozsudok okresného súdu zrušený a vec vrátená na ďalšie

konanie), druhým rozsudkom okresného súdu vo veci z 24. apríla 2013 a uznesením krajského súdu z 23. októbra 2013 (ktorým bol aj druhý rozsudok okresného súdu zrušený a vec vrátená na ďalšie konanie) a tzv. „*rozhodnutím o nepostúpení námietky zaujatosti sudcov odvolacieho senátu zo dňa 04.11.2013, podanú sťažovateľom Najvyššiemu súdu SR na rozhodnutie, vydaným Krajským súdom Nitra*“.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom.

Ústavný súd v súlade so svojou ustálenou judikatúrou konštatuje, že obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru sú obdobné záruky, že vec bude spravodlivo prerokovaná nezávislým a nestranným súdom postupom ustanoveným zákonom. Z uvedeného dôvodu v týchto právach nemožno vidieť podstatnú odlišnosť (II. ÚS 27/07, I. ÚS 275/2010).

K namietanému porušeniu označených práv sťažovateľky rozsudkom okresného súdu č. k. 8 C 76/2011-81 z 12. decembra 2011, uznesením krajského súdu č. k. 25 Co 96/2012-117 z 25. júla 2012 a rozsudkom okresného súdu č. k. 8 C 76/2011-197 z 24. apríla 2013

Zákonným predpokladom na prijatie sťažnosti na ďalšie konanie je jej podanie v lehote ustanovenej v § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde. Táto lehota je dvojmesačná a začíta plynúť od právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu. Podanie sťažnosti po uplynutí tejto lehoty je zákonom ustanoveným dôvodom na odmietnutie sťažnosti ako oneskorene podanej (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

Vzhľadom na datovanie označených rozhodnutí a ďalší postup okresného súdu a krajského súdu v namietanom konaní, ktorý vyplýva z obsahu sťažnosti sťažovateľky a jej príloh, je zrejmé, že sťažnosť v časti smerujúcej proti už označeným rozhodnutiam podaná ústavnému súdu 10. februára 2014 bola podaná po uplynutí zákonom ustanovenej lehoty. Ústavný súd preto sťažnosť v tejto jej časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde v spojení s § 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako oneskorene podanú.

Ústavný súd zároveň konštatuje, že vo vzťahu k namietaným rozsudkom okresného súdu je daný dôvod aj na odmietnutie sťažnosti pre nedostatok právomoci ústavného súdu z dôvodu, že rozsudky okresného súdu z 12. decembra 2011 a 24. apríla 2013 boli na základe prípustného odvolania preskúmané odvolacím krajským súdom v odvolacom konaní a zrušujúce uznesenie krajského súdu z 25. júla 2012 nebolo konečným rozhodnutím vo veci.

K namietanému porušeniu označených práv sťažovateľky uznesením krajského súdu č. k. 25 Co 225/2013-257, 25 Co 354/2013 z 23. októbra 2013

Ústavný súd uvádza, že podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje o sťažnostiach týkajúcich sa porušenia základných práv a slobôd vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Namietané porušenie niektorého zo základných práv alebo slobôd nezakladá automaticky aj právomoc ústavného súdu na konanie o nich. Pokiaľ ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany základného práva alebo slobody môže domôcť využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred iným súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie (I. ÚS 103/02, IV. ÚS 115/07).

Toto ustanovenie limituje hranice právomoci ústavného súdu a všeobecných súdov rozhodujúcich v občianskoprávných a trestnoprávných veciach, a to tým spôsobom, že ochrany základného práva a slobody sa na ústavnom súde možno domáhať v prípade, ak mu túto ochranu nemôžu poskytnúť všeobecné súdy.

Keďže prvý rozsudok okresného súdu z 12. decembra 2011 bol zrušený uznesením krajského súdu z 25. júla 2012 a vrátený na ďalšie konania a druhý rozsudok okresného súdu vo veci z 24. apríla 2013 bol zrušený uznesením krajského súdu z 23. októbra 2013 a vrátený na ďalšie konanie, v predmetnej veci dosiaľ neexistuje právoplatné rozhodnutie.

Ústavný súd už v rámci svojej predchádzajúcej judikatúry vyslovil, že predpokladom na záver o porušení základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je také porušenie, ktoré nie je napravitel'né alebo odstrániteľ'né činnosťou všeobecného súdu pred začatím konania alebo v konaní vo veci samej, resp. ktoré nemožno napraviť procesnými prostriedkami, ktoré sú obsiahnuté v Občianskom súdnom poriadku (m. m. I. ÚS 148/03, III. ÚS 355/05, II. ÚS 307/06). V nadväznosti na to ústavný súd pripomína, že v rámci konania o sťažnosti zásadne preskúmava len právoplatné rozhodnutia, a to v tom zmysle, že musí ísť o rozhodnutia, ktorými sa konanie právoplatne skončilo (IV. ÚS 254/2011).

Ak ústavný súd v rámci svojej doterajšej rozhodovacej činnosti pripustil výnimky zo zásady možnosti preskúvania len meritórnych právoplatných rozhodnutí, išlo o prípady, keď ešte pred právoplatným skončením konania vo veci samej bolo v konaní o sťažnosti napadnuté právoplatné rozhodnutie, ktorým sa skončila iba určitá časť konania alebo ktorým sa riešila iba určitá parciálna procesná otázka. Podmienkou na pripustenie takejto výnimky je však navyše aj to, že v konkrétnom prípade musí ísť o rozhodnutie spôsobilé výrazne a už nezvratným (nereparovateľným) spôsobom zasiahnuť do ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou garantovaných základných práv alebo slobôd sťažovateľa, ale zároveň aj to, že námietka ich porušenia sa musí vzťahovať výlučne na dané štádium konania a nemohla by už byť uplatnená neskôr (IV. ÚS 195/2010), prípadne by sa tento negatívny dôsledok musel zároveň vzťahovať na výsledok konania a nebolo by ho možné korigovať v ďalšom procesnom postupe alebo v opravných konaniach (IV. ÚS 322/09).

Ústavný súd v posudzovanom prípade dospel k záveru, že vo vzťahu k zrušujúcemu uzneseniu krajského súdu z 23. októbra 2013 nie sú dané dôvody na pripustenie výnimky z uvedenej zásady, čím je vylúčená právomoc ústavného súdu na jej preskúmanie.

Z uvedeného dôvodu ústavný súd podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde sťažnosť sťažovateľky odmietol v tejto časti pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie (III. ÚS 135/04, IV. ÚS 405/04, III. ÚS 133/05).

K namietanému porušeniu označených práv sťažovateľky tzv. „rozhodnutím o nepostúpení námietky zaujatosti sudcov odvolacieho senátu zo dňa 04.11.2013, podanú sťažovateľom Najvyššiemu súdu SR na rozhodnutie, vydaným Krajským súdom Nitra“

Zo sťažnosti možno vyvodit', že sťažovateľka vidí porušenie ňou označených práv v tom, že krajský súd sťažovateľkou vznesenú námietku zaujatosti všetkých členov senátu krajského súdu (ktorí rozhodovali o jej odvolaní proti prvému rozsudku okresného súdu z 12. decembra 2011 aj o dovolaní proti druhému rozsudku okresného súdu z 24. apríla 2013) nepredložil na rozhodnutie nadriadenému Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky, ale vybavil ju listom zo 7. januára 2014 doručeným sťažovateľke 17. januára 2014, ktorým sťažovateľke oznámil, že jej námietka sa týka okolností spočívajúcich v postupe odvolacieho senátu v odvolacom konaní a jeho rozhodovania v inej veci, a preto podľa § 15a ods. 5 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) na námietku zaujatosti neprihliadal a nadriadenému súdu nepredkladal. Keďže námietka zaujatosti členov senátu krajského súdu bola sťažovateľkou podaná po rozhodnutí krajského súdu uznesením z 23. októbra 2013 (ktorým bol aj druhý rozsudok okresného súdu zrušený a vec vrátená na ďalšie konanie), krajský súd zároveň v liste zo 7. januára 2014 sťažovateľke oznámil, že spis vracia na ďalšie konanie okresnému súdu.

Ústavný súd sa oboznámil s námietkou zaujatosti podanou sťažovateľkou, ako aj s prípisom krajského súdu zo 7. januára 2014 a nezistil žiadnu skutočnosť signalizujúcu, že krajský súd postupoval svojvoľne a bez opory v zákone.

Podľa § 14 ods. 1 OSP sudcovia sú vylúčení z prejednávania a rozhodovania vecí, ak so zreteľom na ich pomer k veci, k účastníkom alebo k ich zástupcom možno mať pochybnosti o ich nezaujatosti.

Podľa § 14 ods. 3 OSP dôvodom na vylúčenie sudcu nie sú okolnosti, ktoré spočívajú v postupe sudcu v konaní o prejednávanej veci alebo v jeho rozhodovaní v iných veciach.

Podľa § 15a ods. 1 OSP účastníci majú právo z dôvodov podľa § 14 ods. 1 uplatniť námietku zaujatosti voči sudcovi, ktorý má vec prejednať a rozhodnúť.

Podľa § 15a ods. 5 OSP ak sa námietka zaujatosti týka len okolností ustanovených v § 14 ods. 3, súd na námietku zaujatosti neprihliada; v tomto prípade sa vec nadriadenému súdu nepredkladá.

Krajský súd v posudzovanom prípade uzavrel, že sťažovateľka v námietke zaujatosti namieta iba okolnosti spočívajúce v postupe zákonného sudcu v konaní o prerokovávanej veci, v dôsledku čoho na námietku zaujatosti neprihliadal a nepredkladal ju nadriadenému súdu.

Ústavný súd zastáva názor, že účelom inštitútu nepredloženia veci nadriadenému súdu upraveného v § 15a OSP je zabezpečenie plynulosti konania, pričom zákonodarca výslovne ustanovil ako dôvod nevylúčenia sudcu okolnosti, ktoré spočívajú v postupe sudcu v konaní o prejednávanej veci.

Podľa názoru ústavného súdu po podaní námietky zaujatosti účastníkom konania je sudca oprávnený posúdiť, či sa v danom prípade námietka týka len okolností, ktoré spočívajú v postupe sudcu v konaní o prejednávanej veci, a ak dospeje k záveru, že to tak je, môže vybaviť vec sám postupom podľa § 15a ods. 5 OSP bez povinnosti predkladať vec nadriadenému súdu. Teda zhodnotenie skutkových okolností o tom, či ide o postup sudcu v konaní alebo nie, podľa § 15a ods. 5 OSP patrí sudcovi, voči ktorému námietka smeruje. To vyplýva z osobitosti inštitútu nepredkladania veci, ktorého účelom, ako už bolo uvedené,

je plynulosť konania. Ak by mala byť každá námietka zaujatosti predkladaná nadriadenému súdu, uvedené by bolo popretím zákonodarcom umožneného postupu podľa § 15a ods. 5 OSP a popretím účelu inštitútu nepredkladania veci nadriadenému súdu.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti ústavný súd vyhodnotil argumentáciu sťažovateľky odôvodňujúcu porušenie ňou označených práv ako nedostatočnú na to, aby na jej základe bolo možné v prípade prijatia sťažnosti na ďalšie konanie zistiť a preskúmať spojitosť medzi napadnutým postupom krajského súdu a namietaným porušením označených práv. Ústavný súd preto sťažnosť sťažovateľky v tejto časti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti ako celku sa už ústavný súd ďalšími požiadavkami sťažovateľky na ochranu ústavnosti nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 7. mája 2014